

Ishaja vsak dan rasen nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sundays and Holidays

LETO—YEAR XI.

Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL. ČETRTEK 9. MAJA (MAY) 1918

STEV.—NUMBER 109.

Published and distributed under permit (No. 145) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Kupujte vojnovarčevalne znamke.

W. S. NOSIJO PO ŠTIRI OD STO IN OBRETI OD OBRETI.

Kampanja za vojnovarčevalne prične 11. maja.

Chicago, Ill. — Dne 11. maja prične kampanja za nakupovanje vojnovarčevalnih znamk. Kampanja bo trajala do 18. maja.

Med ljudstvom so se vojnovarčevalne znamke priljubile, kajti v njih je najboljša metoda za varčevanje. Kdor kupi vojnovarčevalno znamko danes za \$4.16, bo zanj dobil \$5 prvega januarja 1923. V vojnovarčevalnih znamkah je denar tako dobro naložen, da zvezno zakladništvo ne dovoli, da bi jih kdo lastoval za več kot en tisoč dolarjev. Ta odredba zakladniškega tajništva dokazuje, da je najboljša, če ljudstvo kupuje vojnovarčevalne znamke.

Da država Illinois doseže določeno vsoto, tedaj mora v letu 1918 izdati odlašena oseba v Illinoisu kupiti za \$20 vojnovarčevalnih znamk.

Zapomnite si, da vojnovarčevalne znamke nosijo po štiri od sto obresti in obresti od teh obresti.

Člani S. N. P. J. lahko naročijo vojnovarčevalne znamke pri svojem društvenem tajniku, ki jih zopet naroči pri gl. tajniku S. N. P. Jednote. Kdor je tako oddaljen od društvenega tajnika, da ne more pri njem naročiti vojnovarčevalnih znamk, naj jih kupi na pošti, v banki ali bližnji šoli. V tednu med 11. in 18. majem naj vsako napravi obljubo, da bo vojnovarčevalne znamke kupoval redno skozi vse leto 1918. Kdor tak teden kupi eno hranilno znamko po 25c, ki jih potem izdaja za petdolarsko znamko, bo na koncem leta prihranil precej vsoto, ki bo seveda mnogo večja 1. januarja 1923, ko izmenja vojnovarčevalne znamke v denar.

Vsi dan zdaj prihajajo vesti o vojnovarčevalni znamki, ki jo je v javnosti, kako se Slovenci v domovini bojujejo za neodvisno jugoslovansko državo. Avstrija jim ne daje ne bo dovolila, če ne bo prav pošteno tepena. Da bosta Avstro-Ogrska in Nemčija porazili, morajo zmagati Združene države. In da zmagajo Združene države, jim moramo posoditi denar za nabavo vojnih potrebščin, vzdrževanje armade in gradnjo ladij iz tega sledi, da kdor poda denar vladi Združenih držav, ne pomaga do zmagale le Združene državam, ampak dela direktno za osvoboditev Slovencev in drugih jugoslovanskih narodov od avtokratičnega habsburškega režima.

Kaj cilj je, da zmagajo v tej vojni Združene države in zavezanci, zato je naša dolžnost, da podamo denar ameriški vladi.

JEZDITI JE MORAL TRAC-NICO.

Midway, Pa. — Italijanski rudar Giovanni Guarnene ni hotel kupiti zadolžnice svobode. Njegovi tovariši so ga posadili na tratinico in jezdititi je moral na njo vsak teden. Guarnene se je preizkusil in kupil je zadolžnico svobode.

Kadarji v rudniku Pig Ear so kupili zadolžnice svobode. Ko so prišli Guarnene, če kupi obveznico, je prišel klet. Njegovi tovariši so niso prepričali z njim. Oddali so ga do bližnjega potoka, kjer so ga "potumkali" in nato je moral jezdititi tratinico.

MAJKE ZA OBREŽNO PLOVBO NAROČENE.

Washington, D. C. — Ladijski sektor je naročil petdeset bark, ki bodo prevažale premog ob obrežju. Barke bodo odzile po 3,000 ton vode. Zgrade jih v novozgrajenih in južnih atlantiških ladjedelnicah.

VRHNE.

Danes oblačno v Illinoisu; v temperaturi ne bo spremembe. Solnični vzhod ob 5:37 a. m.; solnični zahod ob 7:56 p. m.

Alera plinske družbe v občinskem svetu.

PRISTAŠI SULLIVANA IN ŽUPANA NA DELU.

Dobili bi radi 36 občinskih svetovalcev na svojo stran.

Chicago, Ill. — Pristaši župana Thompsona in Roger S. Sullivana so bili delovni v mestni hiši, da spravijo na svojo stran pet ali več občinskih svetovalcev v boju med plinskim trustom in 600,000 konzumenti, pri katerem gre za \$10,000,000, ki jih je plinski trust preveč zaračunal konzumentom.

Thompson-Sullivanova zveza potrebuje 36 glasov v mestnem svetu, da vrže Donald R. Riechberga, posebnega pravdnika, ki zastopa v tožbi proti plinskemu trustu interese konzumentov.

Na seji v ponedeljek je župan pomagal do treh glasov, pristaši Roger Sullivana so pa zbrali 28 glasov. Vseh skupaj je bilo 31.

Kadar pride stvar na dnevni red, bodo gospodje potrebovali še pet glasov, da odstavi Riechberga.

Take občinske seje še ni bilo kot v ponedeljek. Župana so zapustili celo njegovi lastni pristaši in zvesti so mu ostali le Olson, občinski svetovalec iz petnajstega volilnega okraja, in dva zamoreca. Olson je bil izvoljen pri spomladanskih volitvah. Na shodih je svedčano obljuboval, da bo zastopal le ljudske koristi.

Demokratski politični boj je zbral vse svoje moči, da podpira župana, dasiravno je župan Thompson pri zadnjih županskih volitvah porazil njegovega kandidata.

Korporacijski pravdnik Ettelson se je postavil na vzvišeno stališče in je dejal, da zadostuje, če je rekel, da naj se odpusti Riechberg, mesto da se zagovarja na obtožbo, da se je združil s plinsko družbo v boju za \$10,000,000. Rekel je, da je preveč obložen z delom, da bi odgovarjal na tako obtožbo.

Mestni svet se seveda ni oziral na besede Ettelsona in je sklenil s 32 proti 31 glasovom, da občinski odsek za plin, olje in električno razsvetljavo preišče, kakaj hoče Ettelson diktirati, kakšna naj bo občinska politika v plinski aferi.

V razpravi pred glasovanjem so padale precej neprijetne besede za Ettelsona in župana.

Glasovanje je bilo po imenih in za preiskavo so glasovali sledeči občinski svetovalci:

Bliff (dem.)	Kavanagh (dem.)
Coughlin (dem.)	Walker (rep.)
Schwartz (dem.)	Bailey (rep.)
Richardson (dem.)	Steffen (rep.)
McCormick, A. A. (rep.)	Caplan (rep.)
(rep.)	Lipp (rep.)
Nance (rep.)	Pratt (rep.)
Albert (rep.)	Kennedy (soc.)
Guernsey (rep.)	Watson (rep.)
Woodhull (dem.)	Littler (rep.)
Furman (dem.)	Adams (dem.)
Johnson (soc.)	Hrubec (rep.)
Govier (dem.)	Fisher (rep.)
Krummel (dem.)	Hasen (rep.)
Novak (dem.)	Kostner, A. O. (rep.)
Kerner (dem.)	Kostner (dem.)—2.
Walsh (dem.)	
Touhy (dem.)	

Proti preiskavi so glasovali:

anna (dem.)	Kunt (dem.)
Coughlin (dem.)	Piotrowski (dem.)
J. B. Anderson (rep.)	Adamkiewicz (dem.)
Johnson (rep.)	Powers (dem.)
Hickey (dem.)	Frans (dem.)
McCormick (dem.)	Ellison (dem.)
Mulachy (dem.)	Rooder (dem.)
Klaus (dem.)	Bryce (dem.)
McNichols (dem.)	W. J. Lynch (dem.)
Callerton (dem.)	O'Toole (dem.)
Albert (dem.)	Clark (dem.)
Borne (dem.)	Moran (dem.)
Maypole (dem.)	Smith (dem.)
Smith (dem.)	Calder (dem.)
Calder (dem.)	T. J. Lynch (dem.)
Olsen (rep.)	St.

Glasovanja se niso udeležili ali pa niso bili navzoči: Bowler (demokrat), R. H. McCormick (rep.), Wallace (rep.), Haderlein (dem.), Link (rep.), Toman (dem.) — 7.

AMERIŠKO MORNARICO POMNOŽE NA 500,000 MOŽ.

New York, N. Y. — Franklin D. Roosevelt, pomožni mornariški tajnik, je na shodu v Brooklynu dejal, da bo ameriška mornarica do novega leta štela pet sto tisoč mož. V začetku vojne je bilo v mornarici le 75,000 mož, zdaj pa mornarica šteje 370,000 mož.

Dejal je, da je težko v teh časih govoriti o mornarici, da govori ne služijo za informacijo sovržniku, potem je pa dodal, da je sedaj v tujih vodah 170 ladij, katerih je 45,000 pomorščakov.

Mezdna komisija dokončala delo.

ZA POVIŠANJE MEZDE ŽELEZNIČARJEM POJDE OKOLI \$260,000,000.

Zadajo besedo o povišanju ima železniški ravnatelj.

Washington, D. C. — Železniški ravnatelj McAdoo kmalu objavi svoj sklep glede priporočila železniške mezdne komisije. V dobro podučenih krogih govore, da komisija priporoča povprečno 20-odstotno povišanje mezde za vse kategorije železničarjev. Če bo mr. McAdoo sprejel nasvet komisije, tedaj pojde okoli 260,000,000 dolarjev za povišanje mezde.

Odkar je vlada prevzela železnice, vidimo, da se železnika uprava trudi, da dobe povišano mezdo slabo plačani železničarji, za katere se ni nihče brigal, dokler so bile železnice pod privatno kontrolo. To dejstvo govori, da vlada boljše skrbi za železniške uslužbenke kot privatni železniški podjetniki.

Mezdna komisija se je pri uravnavi mezd strogo ravnala po izjavi, ki jo je podala, preden je pričela z delom. Določila je višje povišanje za slabo plačane železničarje kot za tiste, ki prejemale višjo mezdo. Ravnala se je po načelu, da morajo slabo plačane kategorije biti tako plačane, da lahko izhajajo železničarji, ki pripadajo k njim.

S tako odločitvijo mezdne komisije se mora strinjati vsak pameten delavec in priznati mora, da je komisija povoljno rešila vprašanje povišanja mezde.

Železniški ravnatelj McAdoo ni obvezen, da se ravnava po določbah mezdne komisije. On lahko zniža ali poviša priporočila za povišanje mezde.

VOJNE NASILJA PROTI RUDARJEM PRIDEJO PRED SODIŠČE.

Washington, D. C. — Justični departament je uvedel preiskavo proti voditeljem, ki so deportirali 1,186 rudarjev iz Bisbeeja, Ariz. Po izjavi pomožnega justičnega tajnika William C. Pittsa, in dr. žavnega pravdnika Oliver E. Pagana, je bila obtožnica poslana zvezni veleporoti v Tucsonu, Ariz.

Preiskovalci so poročali, da so po njih mnenju meščani iz Bisbeeja in drugih mest, ki so odgovorni za nasilno deportacijo rudarjev, krili zvezno postavo, ki prepoveduje opliniti državljane njih ustavnih pravic na zarotniški način. Kazen za ta pregrešek je \$5,000 denarne globe ali do deset let ječe.

Tucson, Ariz. — Zvezna porota je pričela zasliševati priče glede nasilnega deportiranja 1,186 rudarjev iz Bisbeeja, ki je bilo izvršeno lani v juliju.

Državni pravdnik bo predlagal, da se osebe, ki so deportirale rudarje, obtoži, da so krile člen 19. zveznega kazenskega zakonika, ki pravi, da izvrši vsakdo hudodelstvo, če oropa ameriškega državljan pravice, ki mu gre po ustavi.

IMETEK MILJONARJA ZASEZEN.

Washington, D. C. — A. Mitchell Palmer, upravitelj sovražne lastnine, je prevzel lastnino George Ehreta, newyorškega milijonarja, ki je sam kril postavlo o trgovanju s sovražnikom, ker živi v Berlinu.

Lastnino cenijo na \$40,000,000, od katere je naloženih \$24,000,000 v zemljišču in posestvu, \$16,000,000 pa v osebni lastnini.

George Ehret Jr., je bil obveščen od državnega departamenta, da njegov oče živi v Berlinu in rekel je Francis P. Garvanu, ravnatelju preiskovalnega urada za upravo sovražne lastnine, da izroči svo lastnino upravi za sovrážno lastnino.

Mr. Palmer je naznanil, da ne bo prejembe v oskrbovanju lastnine.

Preiskava o produkciji strojnih pušk pričela.

TAKO POROČA VOJNI TAJNIK BAKER.

Vlada mogoče prevzame Coltovo tovarno za orožje.

Washington, D. C. — Vojni tajnik Baker je naznanil pred zborničnim odsekom za vojaške zadeve, da je uvedena preiskava, kakaj produkcija težkih strojnih pušk Browningovega sistema tako ne napreduje, kot so pričakovali. Mr. Baker je sporočil odseku, da še niso izročili strojnih pušk tega sistema, dasiravno so v minole mešču obljubili, da izroče prve dovršene puške.

Polkovnik Bascan Little, ki je dodeljen pomožnemu vojnemu tajniku Crowellu vodi preiskavo. Polkovnik Little je večkrat obiskal tovarno za izdelovanje orožja tvrdke Colt Arms Manufacturing Co., ki ni proizvedla pušk tako, kot so pričakovali.

V podučenih krogih govore, da se vojni departament peča z načrtom, da prevzame Coltovo tovarno, da tako odpravi vse nedostanke, ki zadržujejo produkcijo pušk.

Vojni tajnik Baker je našel vsa fakta, ki zadržujejo produkcijo težkih Browningove brzostrelne puške. Izjavil je, da ni nikdar trdil, da bo do 30. aprila izročenih tri tisoč težkih Browningovih brzostrelnih pušk.

Preden je odšel mr. Baker v Francijo, je rekel, da bodo v produkciji lahke Browningove brzostrelne puške dosegle prave uspehe šele v juniju, ko bodo vsaki teden dovršili več tisoč pušk tega sistema.

Iz te izjave je jasno, da vojni tajnik Baker ni govoril, da bo do 30. aprila izročenih 3,000 težkih brzostrelnih pušk.

KUKLUKSI SVARE LJUDI BREZ DELA V ALABAMI.

Birmingham, Ala. — Skozi Birmingham je jezdilo ponoči sto petdeset jezdcev oblečenih v bele halje kuklukoševcev. Nosili so pred sabo ameriško zastavo in velik križ in svarili ljudi, ki ne delajo.

Jezdci so delili letake, v katerih pravijo, da so Združene države v vojni in da je vsak moč potreben, izvezi so le tisti, ki delajo zoper vlado. Kluklukoševi bodo skrbeli, da bodo delali vsi.

Del letake se čita:

"Če ste upravičeni, da se z vami ravna tolerantno in uživata varnost, potem si poiščite delo in delajte. Zdrav moč, bogatin ali siromak, nima pravice, da konzumira, ne da producira."

STAVKE OSEBNOSELEZNIŠKIH USLUŽBENCEV NE BO.

Pittsburgh, Pa. — Organizacija cestnoželezniških uslužbencev je po izjavi zveznega distriktnega pravdnika E. Loewy Humesa, ki je pogajalec v sporu med uslužbenci in družbo, sprejela sporazum. Noben konferenčniški hotel razpravljati o stvari, toda splošna sodba je, da strajka ne bo.

Uslužbenec so zahtevali 10 centov povišanja mezde na uro. V teku tedna so zastopniki družbe ponudili 2 centa povišanja, uslužbenec so pa svojo zahtevo znižali na 8 centov.

OSLEPEL VOJAK ZOPET DOBIL VID.

Washington, D. C. — Thomas Skeychill, avstrijski vojak, je valed razstrelbe granate na Gallipoli izgubil vid. Sedaj so ga ozdravili s prav navadno operacijo. Preiskava je dognala, da je bila hrbtenica malo iz mesta pri tiku. Zdravniki so postavili hrbtnico na pravo mesto in vojak je zopet spregledal.

Zdravniki izjavljajo, da je vplivalo na ošesne živce, ker je bila hrbtnica iz mesta, in da je bil vpliv tako velik, da je vojak izgubil vid.

Zmaga parnika nad potapljačo.

DRUGI STREL JE ZADEL POTAPLJAČO.

Izgnila je pod morje in se ni več prikazala iz njega.

Washington, D. C. — Oficijelne in časnikarske brzojavke, ki so došle semkaj, pripovedujejo o torpediranju petih ladij in o zmagi ameriške trgovske ladje v bitki s potapljačo.

Ameriški parnik "Tyler" s 3,928 tonami mrtve teže, preje kanadski parnik, je bil torpediran in potopljen ob francoskem obrežju. Enajst mornarjev je bilo ubitih, ali so pa utonili.

Parnik "Medora", lastnina kanadske pacifične železniške družbe je bil potopljen. Noslil je 5,135 ton.

Brzojavka iz Barcelone pripoveduje, da je bila torpedirana španska ladja "Luisa". Parnik je bil potopljen pri belem dnevu in na njem je vohrala španska zastava.

K. J. Powers, poveljnik v zvezni mornariški rezervi in kapitan na ameriškem parniku "Lake-moor", ki je bil torpediran 11. aprila v evropskih vodah, je došel v atlantiško luko. Ladja je bila napadena o polnoči. Rešilo se je 17 mornarjev, 44 jih je utonilo. Naznanilo o potopu je obelodanilo mornariški departament dne 20. aprila.

Kapitan D. J. McDonald, ki je zapovedoval luki "John C. Walter", se je rešil na ta način, da je s pestjo pobil na tla poveljnika potapljače in skočil v morje.

Potapljača, ki je dne 17. marca napadla ameriški parnik "Tidewater", je bila poražena in najbrž potopljena.

Okoli 11:30 p. m. so na parniku "Tidewater" zagledali potapljačo. Bila je 150 jardov proč od rive in na desni strani. Ladja se je obrnila in torped jo je zgrešil za 20 čevljev.

Ko je bil oddan drugi strel s parnika, so kapitan, prvi strojnik in poveljnik ameriških topničarjev videli, da je bila potapljača zadeta, ki se je hitro skrila pod morje. Parnik je vozil po tem boju krilakrah in topničarji so čakali, da prišče streljati na potapljačo, če se prikaže iz vode, toda potapljače ni bilo videti nikjer.

OVČJE ČREDE SE KRČIJO V AMERIKI.

Washington, D. C. — Reja ovac se mora uravnati v Združenih državah po spremenjenih razmerah, ali se morajo pa skrajšati črede. Do tega zaključka je prišel odbor za statistiko zvezne trgovske zbornice glede reje ovac in volnene industrije.

Kot takojšnja sredstva priporočajo, da pasejo ovčje črede na golemah in posejnih, ki niso za kmetijo. Farmarji se naj pečajo bolj intenzivno z ovčjerejo in veliki pašniki na zapadu, naj se izrabi do zadnje meje. Vse to se lahko zgodi po mnenju odbora, ampak ovčarje je treba podučiti, na kakšen način lahko pomnože svoje črede.

BIVŠI BANČNI BLAGAJNIK PRIJET RADI PONEVERBE.

Ogden, Utah. — Tukaj so aretirali H. C. Hookstra, bivšega blagajnika v Herrieku, S. D., ki ga žele v Omaha, Neb. na obtožbo, da je ponesveril \$1,000. Detektivni pravijo, da so zasledovali Hookstra iz Južne Dakote do kanadske meje, od tam do Mehike in po pacifičnem obrežju do tukanjnjega mesta.

ZAKON PROTI PROFITARJEM.

Washington, D. C. — Justični odsek je priporočil kongresni zbornici predlog, ki določa ostre kazni za profitarje, ki osleparijo vlado.

Predloga določa za te vrste hudodelcev 10 let ječe ali \$10,000 denarne globe.

Revolucionarno gibanje v Avstro-Ogrski.

"ŽIVJO WILSON", KLIČEJO DEMONSTRANTJE NA ULICAH

Dunajska kamarila grozi Jugoslovonom s nasiljem.

Curich, 8. maja. — Vesti iz raznih virov slikajo vedno resnejši položaj v Avstriji. Revolucionarno gibanje vstaja povsod na dan.

Stockholm, 8. maja. — "Politiken" je včeraj objavil intervju z "važno osebo", ki je pravkar prišla iz centralnih držav. Dotičnik je prišel v dotiko z mnogimi vplivnimi ljudmi in strankami in govoril je z osebami, ki zastopajo Litvino, Poljake, Ukrajince, Rumunce, Ogrce, Čeha in Jugoslovane.

V intervjuu je dejal, da je posebno Avstrija v zelo slabem položaju. Glad prevladuje povsod in splošna nezadovoljnost ni bila še nikdar tako velika. Razne narodnosti se gledajo med seboj kakor gladni volkovi. Čehi zahtevajo ločitev od Avstrije in v tej svoji zahtevi so združeni do zadnjega prebivalca; duh revolte je dozorel med Čehi. Poljaki stremijo po združitvi s poljskim kongresom.

"Živijo Wilson!" je že navaden klic demonstrantov v avstrijskih mestih. Politična borba v Avstriji je vedno bolj ostroja in ljuta in vlada se ne upa otvoriti novega zasedanja parlamenta.

Ogrska ima dovolj hita, toda bojkotirala je Avstrijo, kjer ljudje stradajo. Delavski nemiri so akutni na Dunaju in v Pragi.

Cell regimenti bivših avstro-ogrskih podanikov, zlasti Čehov, se bore proti Nemcem v Ukrajini.

London, 8. maja. — Dopisnik "Daily Maila" javlja iz Haaga, da je avstrijska vlada pričela deliti koneesije Nemcem in žugati Jugoslovonom z "drastičnimi naredbami". Ministrski predsednik Seydler je odredil, da se na Čehem rearanžira deželna vlada, in sicer na ta način, da bodo imeli Nemci na Češkem prednost, dasiravno so v manjšini po številu.

Grožnja dunajske vlade, da bo s "strognimi naredbami" zadušila rebelno gibanje na Slovenskem in Hrvaškem, ni ustrašila Jugoslovancev. Poročevalce trdi, da je zavladala sveta jeza med Jugoslovani in če na misel jim ne pride, da bi odstopili od svojih zahtev.

Ogrski parlament bo razpuščen.

Kodanj, 8. maja. — Ogrsko časopisje je objavilo pismo cesarja Karla, ki ga je pisal ministrskemu predsedniku Wekerlu in mu zabijal, da mora razpustiti ogrski državni zbor in razpisati nove volitve, ako sedanjí parlament ne sprejme volilne reforme, kakršno želi vlada.

Cesarjevo pismo je menda zadnji poskus prepričanja velike politične krize na Ogrskem, ki je nastala valed volilne reforme. Ob enem bi se Karl rad naredil lepše pred ogrskim ljudstvom, češ da je tudi on za hitro uvedbo demokratske volilne reforme. Na drugi strani je gotovo, da bo ogrski parlament ubil volilno reformo, kakršna je bila predložena v originalni predlogi. Ob enem poročajo, da bo vlada v slučaju razpusta parlamenta zavlačevala volitve toliko časa, dokler traja vojna.

SOVRÁŽNE INOZEMKE IN TERNIRANE.

Gloucester, M. J. — Uradniki justičnega departamenta iz San Franciscu, Cal., so oddali v ban za interniranje dvanajst sovražnih inozemk. Odkar je bil sprejet zakon, da internirajo tudi sovražne inozemke, ki opravljajo delo za sovražnika v Združenih državah, so to prve žene, ki so jih internirali.

Inozemke so soproge dvanajstih Nemcev, ki so bili aretirani in internirani v Hot Springsu, N. C. V taborišču Gloucester je 27 mož in žen. Možen je dovoljeno se sprehajati po pomolu poleg taborišča, ženam pa po vrtovih na strehah.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.15 za tri mesece.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawrence 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (April 30—15) poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

ALI NAJ OSTANEJO NAPRAVE ZA RAZSVETLJAVO MONOPOL PRIVATNIH OSEB?

Medtem, ko se bje na sodiščih in v občinskem svetu v Chicagu boj, kdo dobi \$10,000,000, ki jih je plinska družba zaračunila preveč konzumentom, prihaja plinska družba z zahtevo na dan, da se podraži plin.

Družba zahteva, da plača konzument za prvih 1,000 kubičnih čevljev plina en dolar, za vsak nadaljni tisoč pa 90 centov. Sedaj plača konzument povprečno 69 centov za vsak tisoč kubičnih čevljev plina.

Strokovnjaki trdijo, da je plin nameček poleg drugih produktov, ki se dobe iz premoga, iz katerega delajo plin. Družba proda torej vse, kar se dobi iz premoga in o zgubi ne more biti govora.

Ko se je sklepala sedanja pogodba, je družba svečano obljubila, da ne bo vprašala za povišanje cene v enem letu. Ali je družba držala svojo obljubo? Nekaj mesecev po sklenjeni pogodbi je družba zahtevala, da se cena plinu poviša za 22 odstotkov.

Pri sklepanju pogodbe je družba obljubila vse, da spravi pogodbo pod streho. Zdaj je pogodba sklenjena in družba je vrgla krinko od sebe in zahteva povišanje cene za plin.

Ali gospodje, ki imajo odločilno besedo pri plinski družbi, ne znajo voditi podjetja in so napravili napačen proračun, ko se je sklepala pogodba? Ah, kaj še! Prav nič se niso zmotili in še prav navihani biznismani so. Če bi takrat zahtevali tako visoko ceno za sedanji plin, ki je mnogo slabšeji od prejšnjega po stari pogodbi, bi vse občinstvo hkratu zakričalo, da je to vnebovpijoče odušstvo, in zahtevalo, da mesto zgradi svojo plinaro. Zdaj je pogodba pod streho in gospodje zahtevajo povišanje cene za plin.

Ta igra ni nova, ampak je stara. Družba je že enkrat povišala ceno plinu od 68 na 75c, potem je pa lepo izposlovala sodnijsko prepoved, da jo mesto ni moglo ovirati pri iztirjanju višje cene od konzumentov. Mestna uprava je toliko dosegla, da strokovnjaki doženejo, če je bila kompanija prisiljena povišati ceno, da nima izgube. Sodba strokovnjakov je sicer ugodno izpadla za konzumente, ali konzumenti še nimajo \$10,000,000, ki jih je družba njim zaračunila in vzela po krivici. Družba se zdaj sklicuje, da pogodba ni bila ustavna, dasiravno je sama na podlagi te pogodbe zahtevala sodnijsko prepoved. Afera je zdaj na sodišču in še ni odločena.

Vsa znamenja kažejo, da družba s svojo sedanjo zahtevo napravi zopet tako šahovo potezo. Če zahteva družbe ne bo priznana, bo zopet povišala ceno in izposlovala sodnijsko prepoved. Mesto bo lahko najelo zopet strokovnjake, ki bodo dokazali, da družba ni bila opravičena pobirati povišane cene. Preden bo preiskava končana, bo družba zaračunila in vzela konzumentom nekaj milijonov dolarjev in mesto se potem lahko zopet toži za te milijone, kot se sedaj toži za prejšnjih deset milijonov dolarjev. Tako se lahko stvar vleče in ponavlja kot povest o jari kači in steklem polžu, ki nima konca. Konzumenti bodo plačevali, mestna občina bo tožila, denar bo pa spravljala družba.

Pregovor pravi, da gre medved le enkrat plesati na led, volilci v Chicagu pa menda pri vsakih volitvah.

Ze prva tožba bi morala spametovati volilce, da ne dajo nobenemu kandidatu svojega glasu, ki ima količjak prijazne stike s sedanjim županom ali pa Roger Sullivanom. Zadnji je precej zainteresiran pri plinski družbi in ne more zastopati interesov konzumentov.

Ce bi imeli volilci oči odprte in bi se kaj naučili iz tega, kar se je že zgodilo, bi šli še dalje. Ne glasovali bi za kandidate, ki zavzemajo stališče, da so cestne železnice, razsvetljavne in telefonske naprave monopol kakšne privatne družbe. Zahtevali bi od kandidatov, da vstopijo za poobčinjenje vseh naprav, ki služijo javnosti. Tega volilci niso storili, ampak so lepo glasovali za kandidate, ki

ménijo, da je za mesto in občinstvo najboljše, če ostanejo take naprave lastnina privatnih monopolistov.

Jasno je kot beli dan, da imajo volilci moč, da sprejme take razmere, če jim niso všeč. Ali volilci menda tega nečejo, čeprav se jeze in delajo pesti, če jim privatni monopolisti nalože davek, ki jim ni po volji. Če bi ne bilo tako, bi pri letošnjih spomladanskih volitvah obležali na volivnem bojnem polju kot politični mrlič vsi kandidati, ki so zagovorniki privatnega monopola. Do sedaj volilci še niso pokazali volje, da so proti privatnemu monopolu in zato naj se nikar ne jeze, če bo \$10,000,000 ostalo plinski družbi, povrh jim pa družba še posebej podraži plin.

Kakor si kdo postelje, tako tudi leži.

Avstrijska armada in mornarica.

(Konec).

Pozneje se je izvedelo, da je častnikovo ime Edward Wenzel, poročnik rezervne armade, ki je izbral svoj dopust za udeležbo parlamentarnega zasedanja. V civilnem življenju se je pečal s trgovino. Po rodu je Nemec s severne Češke in je sedaj v službi 22. infanterijskega polka. Pozvan je bil valed svojega govora pred vojnega ministra, ki se je tisti čas nahajal v zbornici, toda ker je zbornični predsednik dr. Gross izjavil, da je bila seja že končana, ko je poročnik prišel z govorom, se je proti njemu vsako nadaljno postopanje opustilo.

Interesantno v tem dogodku je, da je 22. infanterijski polk rekrutiran iz Dalmacije in da so njegove vojašnice nahajajo v Hercegovini.

Generalni governor Bosne in Hercegovine je nedavno proglasil preki sod v mostarskem okraju in zagrozil s smrtno kaznijo vsakemu, ki se ga zaloti ali osumi sodelovanja v uporniškem gibanju, ali kdor se ne bo ravnal po izjemnih zakonih za udušitev takih gibanj.

Vladne avtoritete so opravile to naredbo s tem, da je to edini izhod, da se zabrani vedne pohode črnogorskim četam, ki jim daje prebivalstvo potuho in varstvo. Ampak to je le pretveza, da se zakrije pravi namen proglasa obrednega stanja. Razmere med prebivalstvom teh krajev postajajo vedno bolj napete valed okrutnosti avstrijskih oblasti. Poročili so, da je moštvo 22. infanterijskega polka, kar se ga nahaja v Mostarju, odreklo pokorščino, ko se mu je ukazalo streljati na upornike. Zanesljivih poročil seveda ni lahko dobiti, ker je meja dobro zastražena in cenzura stroga, toda kljub temu se lahko sklepa, da se je vojno poveljstvo tudi v tem slučaju poslužilo svoje stare metode, da je pridejala nezanesljivo moštvo nemškimi in ogrskimi polkom. Vojno poveljstvo se v tem slučaju brzkone ni upalo poslužiti tiste taktike, kot v začetku vojne, ko so decimirali uporne polke, to je, da so nekaj odstotkov moštva postreljali, pač pa so jih kaznovali na kake druge načine. Da stvar ni ravno prijetna, se lahko sklepa iz Wenzelovega govora.

Iz jugoslovanskega časopisa se sklepa, da je politično stanje na Slovenskem, Hrvaškem, Bosni in Hercegovini, Dalmaciji in drugih jugoslovanskih krajih skrajno kritično.

Zagrebaški listi so pred nedavnim poročali, da je vojno poveljstvo izdalo naredbo, da se vojakom iz teh provinc ne bo izdajalo več dopustov de preklica. Vse to so znamenja nezadovoljnosti in uporne duha med vojaštvom jugoslovanskih narodnosti.

Udušitev upora v enem avstrijskem regimentu po vojaštvu drugega regimenta ni danes v Avstriji nič izrednega.

Ko je poljski socialistični poslanec M. Daszynski govoril v državnem zboru o zadnjem generalnem štrajku v Galiciji, je izjavil, da so v Krakovu odrekli pokorščino poleg poljskih tudi vojaki drugih regimentov, ko se jim je ukazalo streljati na štrajkarje. Posledica je bila, da so poslali Bošnjake v Gradec, medtem, ko so zavzeli njihova mesta v Galiciji madžarske in tirolske čete.

"Priča smo sistemu," je dejal omenjeni poslanec, "kako se drži narod v verigah s pomočjo sinov drugega naroda... Slovenci vrše policijsko službo nad Italijani, Nemci in Madžari nad Rumuni in Rumuni nad Poljaki. Na ta način se vzgaja narodno sovraštvo, da vladajoča kasta lahko slavi svoje orgije."

Kljub temu ostane fakt, da je

med vojaštvom raznih avstrijskih narodnosti vedno več nezadovoljnosti, ki doblja bolj in bolj odkrit značaj.

Sedaj pa je nastal še strah pred vračajočimi jetniki iz Rusije.

List "As Est", ki izhaja v Budimpešti, piše: "Vojni ujetniki v Rusiji se vračajo v velikem številu v Avstro-Ogrsko. Za njihov sprejem se je med drugimi naredbami uvedla tudi štiridnevna karantena, da se preišče njihovo zdravstveno stanje in tudi valed političnih vzrokov. Vojne ujetnike je treba imeti začasno pod strogo nadzorstvom. Mi vemo, da so v monarhiji ljudje, ki se zadnje čase nekako sumljivo obnašajo. To se mora vzeti v obzir, ko sprejemamo toliko jetnikov, kajti tudi med njimi so lahko taki, ki jim ni prav nič do obstanka naše monarhije. Danes ni več nobena tajnost, da so Rusi organizirali arbiške in rumunske divizije, kakor tudi slovenske in češke brigade izmed podanikov avstro-ogrske monarhije, ki so se nahajali v ruskem vojnem ujetništvu in jih uvrstili v rusko armado. Zato pa je treba strogo paziti na to, da se takim ljudem zabrani nadaljevanje revolucionarne propagande v mejah monarhije. Vsek treznomislje človek nam mora pritrčiti, da zahtevajo interesi naše države, da se te vojne ujetnike pod nadzorstvom opazuje, klasificira in potem nezanesljivo izolira, da ne bodo ogrozili varnosti državnega reda."

Vsa taktika vrhovnega avstrijskega vojnega poveljstva gre za tem, da se nezanesljive skupine, naj si bodo že med vojaštvom ali med ujetniki izolira, da ne bodo "ogrozile varnosti monarhije". Skupine slovanških vojakov uvrstujejo med nemške in madžarske polke. Druge zopet nastanijo v takih krajih, bodisi na fronti ali v taboriščih v notranjosti države, da jih v slučaju upora lahko hitro ukrote.

Tudi v mornarici ni mnogo boljše. Med mornarji so se zadnje čase pojavljala uporna gibanja; taka gibanja lahko zasledujemo v Kotorju in drugih pristaniških mestih. Kako kritičen položaj vlada tudi med mornariškim moštvom, lahko sklepamo iz tega, da se je potom cesarskega dekreta odzelo poveljstvo brodograjskega Negovanu, ki je rodom Hrvat iz Hrvatske, in na njegovo mesto postavilo Madžara Nikola Horticja. Ob istem času je poročal list "Pesti Naplo", da bo vladar dvojne monarhije brzkone sam prevzel poveljstvo nad avstrijsko mornarico, ki ga bo zastopal visok mornariški častnik in ki kot zastopnik vladarja ne bo za svoje čine odgovoren parlamentu. List dostavlja, da so te nove naredbe v ozki zvezi z dogodki v mornarici zadnje čase, ki so vodili odgovorne faktorje do teh korakov.

Vse to so znaki trhlости avstrijske državne forme, za katero se ne navdušuje noben narod. Vladajoča klasta se mora valed tega posluževati nasilja, če se hoče obdržati na krmilu; zasloba pa laže v politiki razdvajanja in v protežiranju vsenemškega življa v Avstriji, in madžarskega na Ogrskem. Vse to ne bo rešilo monarhije dvoglavega orlačv njeni sedanji formi, kjer se smatra ljudstvo za brezpravno sušnjakovo maso, s katero delajo vladajoči krogi, kar hočejo. Med ljudstvom avstro-ogrskih narodov kipi in vre kljub vsej bajonetni sili, ki tišči in ukročuje to ljudstvo. V tej trli državi se vrste kriza za krizo bodisi v skupnem, dunajskem ali budimpeštanskem ministarstvu. Na ulicah pa se zbirajo mase ter zahtevajo kruha, pravie in s prenehanjem vojne za nemške imperalistične interese. Na kratko povedano: avstrijsko ljudstvo postaja revolucionarno; razmere so precej podobne onim v Rusiji pred revolucijo.

Država v njeni sedanji formi je neozdravljiva, zato je pa obsejna na smrt. Kdaj nastopi, je pa vprašanje časa. Morda prav kmalu, morda se pa začasno dobe še kaka zdravila, bodisi v podobi bajonetov, ali pa v podobi konecij, kar se bo že vladajočim "zdravnikom" zdelo umestnejše. "Konecije" so že dostikrat zelo ugodno vplivale na avstrijskega bolnika. Če so parazajali v državnem zboru Poljaki in Čehi, se je Poljakom ponudilo nekakšne konecije, pa so pomirili eno stranko in s tem oslabil drugo. Divide et impera! Razdvajaj in vladaj, dokler gre. Nekeč morajo vendar tudi posamezne stranke in narodi spoznati, da so le orodje v rokah avstrijske in ogrske avtokracije. In če nas znamenja ne varajo, se nam zdi, da so že večinoma vsi spornaki, da je narodnostni boj koristil v prvi vrsti gnjili avstrijski formi ter germanizmu, ki je deleval med avstrijskimi slovanškimi narodi.

Finančno stanje Rusije.

Moskva, Rusija. — Ruski finančni minister Gukovskij je delegatom delavskega in vojaškega sveta poslal finančno poročilo in finančno stanje Rusije.

Izdatki za polovico leta bodo znašali do 40,000,000,000 rubljev, dohodkov bo pa le okoli 3,300,000,000 rubljev.

V svojem poročilu je dejal, da je bilo pred vojno tretjina državnih dohodkov od monopola na žganje (vodko), ki se je pozneje odpravila.

Valed nereda, ki je posledica revolucije, notranjih bojev med frakcijami ter zunanjih sovražnikov, je gospodarsko stanje Rusije v zelo slabem položaju.

Železnice prevažajo 70 odstotkov manj tovora kot prej, medtem, ko so se prometni stroški zvišali do 120,000 rubljev na vrsto napram prejšnjim 11,600 rubljev. Plače delavcem so se zvišale za več sto odstotkov in delavni čas se je znižalo za več ur, tako, da je bilo treba upeljati tri delavnike na dan, v nekaterih slučajih celo štiri.

Dejal je, da davkov ne popira centralna vlada, nego provincajnalni, mestni in lokalni sveti delavskih in vojaških delegatov, ki porabijo nabrane finance za svoje lokalne potrebe.

Novi minister Gukovskij je slika industrijalne razmere v Rusiji v zelo črni barvah. Omenil je Sormove tovarne za lokomotive, kjer se sedaj izdelajo samo dve lokomotive na dan, medtem, ko se jih je prej dovršilo vsak dan 18. Ena lokomotiva, izdelana v omenjeni tovarni, stane sedaj 600,00 rubljev.

Gukovskij je nujno priporočal sodelovanje vseh ruskih virov za izboljšanje tega stanja. Pozvati se mora vse strokovnjake, ki naj pomagajo graditi rusko industrijo na novi podlagi, kajti brez strokovnjakov v raznih industrijskih poklelih je napredovanje nemogoče. Priporočal je znižanje števil uradnikov, ter ljudi, ki opravljajo razna pisarniška dela, v tistih podjetjih, kjer jih je mnogo preveč in naj se jim preskrbi dela, ki ne bodo nesla izgubo državi. Sploh se mora organizirati stvari tako, ko zahteva pametno ekonomsko gospodarstvo.

Gukovskijevo poročilo je bilo zelo dolgo. Ko je končal, so delegatje sprejeli njegov govor z burnim odobravanjem in ploskanjem.

Take poročila kratka brzjavka iz Moskve. Mnogo takih poročil se zelo spremeni od prvotnega originala, predno dosežejo svoj cilj in zagledajo beli dan v javnosti. To je v vojnih razmerah nekaj navadnega.

Brzjavka pravi, da je bil Gukovskijev govor zelo dolg in da so ga delegatje sprejeli z navdušenjem na znanje. Brzjavka pove le, da je minister poročal o slabem gospodarskem stanju, o velikih delavskih plačah, kratkih delavskih urah, prevelikem številu delavcev, kjer bi se dalo ravno toliko dela izvršiti z manjšim številom ljudi; iz takega poročila se potemtakem mogoče sklepati, da so slabih industrijalnih razmer krivi delavci, ker zahtevajo prevelike plače in kratke delovne ure.

Gukovskij je finančni komisar bolševiške vlade v Rusiji. V svojem poročilu je gotovo navedel tudi druga vzoška, ki so spravili

rusko gospodarsko stanje stadij, v katerem se danes nahaja, ne pa samo delavce z njihovimi velikimi plačami.

Velik del ruske industrije se nahaja v krajih, ki so danes zasedeni po armadah nemškega in avstrijskega kajzerja. Železnice, ki so prinašale največ dobička, se tudi nahajajo v sedaj zasedenih pokrajinah; industrijska podjetja v Petrogradu so valed nemške nevarnosti skoro popolnoma prenehala s poslovanjem in zelo mnogo mašinirije so izvozili iz petrogradskih tovarn v druga mesta v notranjost Rusije. Valed premene družabnega reda je industrija kot taka zelo veliko upela. Če jaz lastjum tovarno, mi je dosedaj prinašala milijoni dobička na leto, pa mi sedaj la dobiček valed sprememba sistema kar naenkrat odpade, ker se mi je preprečilo izkoriščenje, bom tovarno enostavno zaprl in če tega ne smem, jo bom prepuštil počasnemu propadanju. Ako taka podjetja prevzame država v takih okoliščinah, kot so sedaj v Rusiji, vzame zelo mnogo časa, predno se stvar zopet uredi. Treba je iskati nove moči s strokovnim znanjem, ker hočejo prejšnji pomagati vladi pri graditvi, negbi jo rajše ovirale, kar tudi izražujejo, kjer koli jim nanese pri lika.

Ameriška vlada je prevzela bratovanje ameriških železnih pod svoje vodstvo in kontrole, ker je postajal železniški promet pod vodstvom privatnih družb vedno bolj zamotan. Pri zaslišanju v Washingtonu, D. C., gled povišanje plač in skrajšanje delavnega časa železniškim delavcem, se je od strani delavcev pričelo, da razni železniški uradniki, ki so večinoma ostali v službi tudi potem, ko je vlada prevzela železnice pod svojo oskrbo, virajo promet ter stavijo različne zapreke, da bi s tem prikazali javnosti nezmožnost vlade uspešno operirati železniški sistem. Ta očitanja in obdolžitve so ponavljale po raznih listih in v njih zastopih, ki gotovo niso bili brez podlage.

Z vsako panogo industrije, bi jo prevzela ameriška vlada pod svojo kontrolo, bi imela teje, ki bi jih provzročali prejšnji gospodarji in če hočemo biti iskriti, tudi delavci, namreč taki, ki si ne morejo misliti svoje "srče" drugače, kot če garajo za privatno družbo. Ameriškim železnicarjem, seveda ne vsm, se očitalo, da so poskušali vodi pasivno resistenco, ki naj bi v dila takratno prometno stanje železnicah v še slabši položaj.

V Ameriki se ni premenila vlada, niti sistem državne forme, še ima vlada težave, predno sprvi stvari v red.

V Rusiji pa je položaj popolnoma drugačen. Država je valed vojne in revolucijskega procesilno izžrpana, kar je nekaj p ravnega. Ko bi jo sedaj pustizunanji sovražniki pri miru, ki pa nikakor ne mislijo, bi imevlada prece laže stališe pri dnji nove, demokratične Rusije. Sedaj je stvar druga. Centrala delujejo na vse kriplje, ovirajo rusko vlado pri njmedelovanju za izboljšanje razmed ruskim ljudstvom. Poleg tega jih ovira tudi buržvazija in akcija, ki podpihuje notranje pore ter revolucijskone poskuse strmoglaviti bolševike.

Ruski finančni komisar Gukovskij ima kljub vsem oviram, se delajo ruski vlad, upanje, se bo s pomočjo vseh svobodo bečih faktorjev povzdignilo podjo na boljše gospodarsko podgo. V svojem poročilu je gototudi omenjal napake, ki jih je lalala prejšnja administracija v njih ministrv v revolucionarnih vladah, ker so postavljali na ne na odgovorna mesta v industriji, ki niso imeli nobene strokovnega znanja. Zato pa se teva sedaj Gukovskij sodelovanstrokovnjakov v financah, iststriji in drugih gospodarskih nogah, če se hoče pomoči gospodarskmu življenju Rusije. S to so bolševiki zavzeli edino prapot na gospodarskem polju. lčovsek ni čevljar, pa se mu kjetemu ukaže napraviti par čevljev, se bo dela morda lotil in tudi se pravil kako spako, ki bi postavljala čevlje, ki pa ne bodo rabo. Nekaj takega se je dogajlo v nekaterih podjetjih v Rusiji, kjer so nastavljali na odgovorna mesta ljudi, ki niso imeli

PROF. DR. MULLIN
KOŠTAVNIK — SPECIALIST
ZA SLOVENČO
411—4th Avenue
(NA SPRETI PORTI)
PITTSBURGH, PA.

ELEKTRIČNA PREGLEDNA
S K ŠARKI.

Stari in študent zdravnik, s 30 letno
 prakso. Zdravi vsakega in hitro vse bo-
 lezni, pluća, šoleza, obilni, tegusa,
 nervoznost, hrva bolezi, kakor tudi
 druge bolezi možnih. Odravi vane
 bolezi hitreje pravimo v svoje okro-
 bi. Uporabljajo najboljša evropska, ameriška
 in edinstveni delci sveta zdravila. Nihče
 ne. Našev brezplačno. Tole
 gled popolnoma jame. Pri meni se
 zdravi vsilke število Slovencev. Uradno
 ure od 9. ujetaj do 2. ure, ob
 nedeljak samo od 10. do 12. popoldna.

ZAJEDAVCI.

Spisal Ivan Molek.

(Nadaljevanje.)

"Ti si živ satan, Math! Podan se, toda petdeset dolarjev si mi ukradel, kakor da bi mi jih na skrivnem izmaknil iz žepa."

Dolgi možakar je našel dvestopetdeset dolarjev in kupčija je bila aklenjena.

Drugo jutro ob sedmih sta bili Marička in njena tovarišica že pokonci in sta čakali na Amerikance. Tistega dne sta imeli priti na svoj cilj, vsaj tako jima je bilo povedano, zato je bilo njiju čakanje nekam nestrpno ni nadežno. Spanec je obe deklici čudovito pokrepčal in poživljal in druga drugi sta zadrževali, da se še nista tako naspali, odkar sta prvič sedli na vlak v Novem Mestu. Kmalu nato je nekdo potkal na vrata in Amerikaneec je vstopil s prijaznim: "Dobro jutro!" Bil je izredno dobre volje in privoščil si je malo več šale kot po navadi. Deklici nista nič ugovarjali, dasiravno so bile njegove šale več kot nedolžne in spodobne, in Marička mu je celo dovolila, da jo je zopet včepnil v lice. Začudila se je pa, ko je Amerikaneec povedal med smehom, da je obenem prišel tudi po slovo. Opravki ga zadržujejo v Duluthu, zato mora ostati tam. Toda oni dve ne smeta biti vznemirjeni radi tega. Poskrbel je namreč, da jima je prišel nasproti sam gospodar, pri katerem bosta služili. Z njim se snideta na kolodvoru in on ju popelje naravnost na svoj dom. Zato sta lahko veseli, ker ne bosta imeli nobenih stitnosti z povpraševanjem in iskanjem, kadar se ustavi vlak na zadnji postaji.

Deklici sta bili kajpada zadovoljni. Da je le nekdo z njima, pa je dobro; toliko boljše pa je, če je prišel sam gospodar, česar nista pričakovali. Marički se je zdelo, da je to velika čast, da ji pride nasproti gospodar in njene črne oči so izražale Amerikaneec iskreno zahvalo.

Po zajtrku so šli vsi trije na kolodvor in res je tam čakal dolg, košen mož, ki je uljudno pozdravil prilece. Amerikaneec mu je krepko stisnil roko, kakor da ga zdaj prvič vidi, in nato ga je predstavil deklicama, rekoč, da je to njiju bodoči gospodar. Možakar se je nasmehnil in jima podal roko. Marička je prišla roko in sramežljivo gledala v tla. Če bi gledala pokonci, bi bila morda videala, kako pomenljivo je Amerikaneec pomežiknil dolgu. Bilo je še par minut časa in Amerikaneec je naglo segel v roke deklicama, želeč jima srečo in obljubljal, da ju v kratkem obišče. Nato je pa izginil v množici ljudi. Marički se je stidelo milo, ko se je poslovil Amerikaneec v belem telovniku, katerega je smatrala za svojo največjega dobrotinjo. V hipu so ji stopili pred oči burni dogodki zadnjih par tednov, ki so jo vrgli popolnoma iz tira prejšnjega enakomernega življenja. Žeganje pri Treh Farah — Amerikaneec, z katerim se je seznanila pri mizi na gostilniškem vrtu — prijazno vabilo v Ameriko z obljubo, da plača on vozni listek, — potovanje čez tuja, velika mesta v Evropi — dolgi dnevi morake poti in zopet potovanje skozi velika in mala ameriška mesta — vse to se je vrstilo v živih slikah pred očmi deklice, ko je zrla za svojim dobrotnikom, ki je odhajal. V prsih ji je bilo mučno, kakor da jo zapušča oče — da, oče! Niti oče bi ji ne bil tako dober — zlasti njen rodni oče ne, katerega ni nikoli smela poznati. Ostalo ji je upanje, da bo še videla kakor je obljubil.

V resnici ga ni videla nikdar več. Vlak je ropotal tik jezera, čigar umazani valovi so se zaletavali ob zidan breg, odskakovali in se penili. Kmalu je izginilo jezero in izginilo je mesto. Vlak se je skrivil v šume, ki so jih zdajpaz zdaj dlele golčave z nizkimi griči, poraslimi z redkim grmovjem in tupatam s kosom obdelane zemlje.

Marička se je potopila v nekakšno otožnost. Zdelo se ji je, da se je z Amerikaneec vred poslovilo od nje vse dobro razpoloženje. Vedela je, da jo nese vlak na zadnjo postajo, in preden zaide solnce, bo že na mestu, kamor je namenjena. Ali se pa vresničijo vse njene lepe nade? — Gospodar se vozi z njo, toda Marička si ni mogla pojasniti, kako je to, da mu ne more z lahkimi sreem pogledati v obraz. Ne da bi se ga bala — moj Bog, zakaj? — saj je domač človek, Belokranjec iz semičke fare, in vrhu tega njen bodoči gospodar — ali kljub temu ni mogla vzdržati pogleda iz njegovih udrtih, sivih oči. Boljinbolj je čutila, da se v tistem pogledu nekaj porogljivega, lokavega, ne spodobnega in skoraj nesramnega. Obenem se je pa vprašala, zakaj da tako čuti. Tako se je v njej pojavil boj med upanjem in dvomom, ki jo je delal naravnost nervozno.

Gospodar, ki je sedel deklicama nasproti, je bil precej zgovoren. Nekaj časa je izpraševal po novicah iz starega kraja, potem je pa govoril na dolgo in široko o neznanih rečeh iz nove dežele. Smejal se je tudi rad in kadar je raztegnil usta na smeh, je vselej pokazal tri polzračne zobe. Marička ga je radovedno poslušala, in kadar se je smejala, se je tudi ona smejala s tovarišico vred — ampak čutila je, da ji smeh ne prihaja iz srea, kakor bi moral, in zopet ji je bil. Kadar je pa umolknil in upri svoje ostre, sive oči vanjo, se ji je zdelo, da jo meri kakor mesar ovce, in tedaj je najrajše gledala skozi okno na mimoletelne drevje in golčave. Toda šume ni bilo ne konca ne kraja in planjave niso bile nič kaj prijetne. Vrnila se ji je misel, da se pelje nekam v divje kraje, da leč proč od dobrih ljudi; a hitro je pobila to misel s tolažbo, da bo gozdov kmalu konec in za tem se prikaže lepa ravan z velikim mestom.

Nekaj ur je preteklo in vlak se je končno ustavil ob vznožju puste rebi na majhni postaji. "Zdaj smo pa doma!" je vzkliknil gospodar in naglo pograbil kovčka obe dekleti. Marička je pa doživela prvo razočaranje. Namesto v lepo in veliko mesto, kakor je pričakovala, je prišla v majhno in pušo mestce z

nizkimi in večidel lesenimi hišami, le tupatam je bilo poslopje zidano iz opeke v dva ali tri nadstropja. In namesto lepe, visoke palače, kakoršno si je bila predstavljala za svoj bodoči dom, je prišla v leseno, dvonadstropno hišo puste zunanjosti. Na steklenem pročelju je bil na obeh straneh na pis: "Saloon".

Gospodar je vodil deklici skozi stranska vrata v hišo in po stopnicah v gornje prostore. Na vrhu stopnje je stala debela, razvaljena ženska kakor soč. Dve debeli bradaviči sta ji dičili tolsti podbradek in široki nos, in na vrhu glave ji je čepel majhen zvitek razmršen las, črnih in svetlih kot žima. Na sebi je imela umazano krilo, ki je bilo napeto na vseh koncih in krajih; rokavi enako napete jope so bili zasukani do komolcev, in na mesnatih rokah se je bilo videti na kupe blata. Marička je pa strahoma izvedela, da je to njena gospodinja. Bilo je drugo razočaranje!

Gospodinja je bila zelo uljudna. Odkazala je dekletom prostor, kamor sta odložili svoje reči, in potem ju je povabila na kosilo. Marička je komaj okusila jed; nič ji ni šlo v slast. Bila je silno razočarana; zdelo se ji je, da ni prišla v pravi kraj in da se je morala zgoditi velika pomota. Motrila je sobo; stene, strop in tla in vse je bilo nečedno, umazano in skrajno zoprno. Ali je to tisti "hotel", o katerem je govoril dobri Amerikaneec? Iz spodnje sobe je slišala hrup, vpitje in razposajene ženske glasove. Vse to jo je navdajalo z nekim neznanim strahom. Kam je prišla?

"Ali se nič ne bojiš?" je šepetaje vprašala tovarišico. Zadržala je pa malomarno skomizgnila, kakor da bi hotela reči: "Čemu bi se bala? Tepli naju ne bodo."

Po kosilu jima je rekla gospodinja, da naj gresta počivati. To je ozlovoljilo Maričko. Zakaj počivati? Saj se je naspala prejšnjo noč v Duluthu. Ona bi rajša videla, da pove gospodinja kaj o delu in službi, zaradi katere je prišla. Ali je prišla v Ameriko samo za to, da bo jedla in spala? — Končno se je Marička ojunčila in ponizno vprašala debelo žensko, da ji odkáže delo, ki ga ima opravljati. Debeluharica je odgovorila z grobim smehom. Za delo je še dovolj časa — je dejala — saj se nikamor ne mudi. Pomignila je deklicama in šli sta za njo v majhno sobico, ki je bila še čedno opremljena. Notri je bila postelja z vijoličastim pogrinjalom, omara za obleko z ogledalom in par stolov; tla so bila pokrita s preprogo in po stenah je bil navlečen papir, poslikan z rožami.

Gospodinja je molče zaprla vrata in deklici sta bili sami. Tovarišica je zopet skomizgnila z ramami, kakor da bi hotela reči: "Če hočejo, da spim še podnevi, bom pa spala." Sežula je čevlji, se vlegla na posteljo in kmalu zasmrčala. Marička je pa sedela na stolu in gledala skozi okno. Zunaj je bilo mirno in dolgočasno. Razen vpitja otročarjev, ki so se podili po dvorišču sosedne hiše, ni bilo nobenega znamenja življenja. Zdelo se ji je, da ni v Ameriki, temveč v starem kraju. Edino dim, ki se je valil iz bližnjega griča, kjer je bil železni rudnik, ji je pravil, da je v Ameriki. Marička se je zagledala v dim, in zdelo se ji je, da vidi v njem vse svoje lepe nade. . . .

Drugi dan ni bilo nič bolje. Gospodinja je vodila deklici na zajtrk in kosilo in po jedi nazaj v sobo. Kaj to pomeni? Marički je bilo obupati. Dolgecas in posedanje brez dela jo je delalo silno nervozno. Gospodinja ni bilo ves čas blizu; vsaj ona ga ni videla, odkar ju je bil pripeljal; le debela gospodinja se je valjala okrog nje. Kako zoprna ji je bila ta ženska! Kar videti ni mogla več njenih ogromnih udov. Popoldne je Maričko premagal spanec, ko je alonela s tovarišico na postelji. Prejšnjo noč ni mogla spati zaradi hrupa v spodnjo in ropota v sosedni sobi. Skoraj vsa noč je bilo slišati stopinje, mrmranje, pritažen smeh in neko nerazumljivo ječanje. Zastonj si je skušala Marička razvozlati, kaj vse to pomeni, in silno se je bala, da ne bi kdò prišel v njeno sobo. Zato ni mogla spati ponoči.

V sobi je bil že mrak, ko se je deklica zdrnila. Pogledala je po tovarišici in nje — ni bilo. Strahoma je skočila pokonci in jo klicala po imenu enkrat, dvakrat. Nobenega odziva. Kam je šla? Prijela je za ključo, toda vrata so bila zaklenjena. Marička je ostrmel in malo je manjkalo, da se ni zrušila na tla. Hipoma je čutila, da se ji vrti v glavi in da so ji noge težke, kakor da ima svinčec namesto krvi v žilah. Opetekala se je in se prišla za posteljo. V ušesih ji je brenčalo in cvlilo in neka nevidna sila jo je tiščala dol. Hotela je ponovno kileati in zavpiti, toda nobenega glasu ni mogla več spraviti iz grla in padla je počez na posteljo. Njena edina misel je še bila, da se ji bliža smrt, nato je pa lezla v nezavest. Črna tema je zagrnila sobo, kakor da je kdo položil črn prt čez Maričkino široko odprto oči. . . .

Nekaj ur pozneje — bila je že noč — je stopil v salun John Mue. Imel je na sebi boljše obleko in trd ovrtnik kakor ob nedeljah, brčice je pa nasukal kakor svojačano pri vojakihi. Komaj ga je zagledal gospodar, mu je takoj namignil k drugemu koncu bare, kjer sta bila bolj na samem.

"Halo, John! Nekaj novega imam za te."

"Kaj?"

"Novo jarico smo dobili, pravzaprav dve, toda ena je nekaj posebnega . . . mlada, sveža . . . naravnost iz gnezda. Pravo plače in kakor nalašč za fanta kot si ti, et"

Mue se je zaničljivo smejal.

"Beži, beži . . . Kakšna prezidana razvalina bo . . ."

"Pri moji duši — le nikar se ne varaj! Saj boš videl . . . čeraj je prišla iz starega kraja. Ali jo hočeš ukrotiti?"

Mue je postal radoveden, toda napram salunaru se je kazal hladnega, kakor da mu ni nič na to. Parkrat se je namuznil in omenil malomarno, da hoče videti jarico, ako ni drugače.

"Kje pa je?"

Gospodar je pomežiknil navzgor.

"Spi — odkar je izpla čaj . . . V par urah se mora zdravit."

(Nadaljevanje sledi.)

Kraljica Dagmar.

Zgodovinski roman. Spisal Bened Trubsky.

(Nadaljevanje.)

"Že vem — vem — . . . S Češkega, kjer je glavno mesto Praga . . . In kako me more poznati, kako more vedeti in prositi za me hči tako daljne in tuje dežele? . . . Ne razumem vas, gospodje . . ."

"Ponavljam: prva njena prošnja na danskih tleh je bila zate!"

"Naj ji poplača to Gospod Bog!"

Jetnik je sklenil roke in hvalno je vpri oči proti začetnemu oboku ječe.

"In kdo ste vi? — Niti ne poznam vas . . . Vaše očete sem pač poznal . . ."

Vitezi so povedali jetniku svoja imena. Pri vsakem je pokimal.

"Poznam — poznam . . ."

Parkrat se je trpko nasmel in obstal na vitezu s čudnim pogledom. Z očedom sta si bila najbrž smrtna sovražnika . . .

"Toda te samote sem se že privadil! — Niti ne vem, kam naj bi se obrnil!"

Jetnik je govoril s tresočim se, skoro plakajočim glasom . . .

"Tvoja pot gre od tod naravnost na kraljevski dvor!"

"In kaj bo na kraljevskem dvoru?"

"Med svojci boš živel. Jami kralj pozabi na vse . . ."

"Ali sem mu kaj storil? . . . Ko se me odpeljali na Oringsburg, je bil še otrok . . ."

"V tebi vidi odkritosrčnega strica . . . In lepa njegova nevesta ti bo kakor lastna hči . . . Samo da jo zagledaš! — Vsa danska srca bijejo za njo . . . Tako si jih je pridobila . . . Ob smehljaju njenih ustnic zažive tudi tvoji sivi lasje v sreči življenja . . ."

"Moji sivi lasje?"

Jetnik si je nehote segel na senec in se prijel za lase.

"Skoro bi bil pozabil, da sem postal že starec . . . Prav imate, gospodje, mojim sivim lasem je tudi treba, da bi zaživeli v sreči življenja. — Kdaj odrinemo?"

"Tvoja volja je naš ukaz!"

Še to noč je ob rdečem svitu bakelj odjezdila z Oringsburga četa jezdecev.

Oringsburg je bil nato brez jetnika . . .

V tem času, ko so jezдили iz čudnega gradu, se je ogenj na ognjišču v sobi kraljevskega gradu, kjer je sanjal mladi kralj s še mlajšo kraljico o svojem bodočem blagru in sreči, naenkrat pričel kaliti. Zdal in zdaj je zaplaval z najsilnejšim žarom zopet je bil, kakor da hoče ugasniti . . .

Kralj in mlada kraljica sta sedela z roko v roki in si zrla iz oči v oči . . .

"Vedno se mi zdi, Draguška, da si prosila za nevredneza . . . Da bi le ne bila ta tvoja prošnja nagrobni kamen najine sreče . . . Ne več, kdo je on, ne poznaš ga . . ."

Valdemar je govoril z nekoliko potrjim glasom.

"V moji domovini so bile do nedavna ravno take razmere . . . Toda koliko hudega bi se moglo odvrtiti, če bi sorodniki ne bili drug drugemu podali k spravi mirljubne roke . . . Glej, moj oče je stal proti lastnemu bratu, vojski obeh ste si videle v oči, treba je bilo samo migljaja, in vrgli bi se bili druga na drugo . . . Količ življenj bi bilo poginilo, koliko krvi bi se bilo prelilo zastonj . . ."

Brata sta si podala roke, poljubila se in se spravila, in zdaj ni lepšega in zvestejšega prijateljstva od onega, ki vlada med mojim očedom in njegovim bratom Vladislavom . . ."

"Za se, Draguška, se ne bojim, ampak za te, — za te . . . ti zvezda mojega življenja . . . ti vsa moja sreča . . . le za te, da bi v tuji deželi, — še neznana — ne ostala sama . . . razumeš me, Draguška . . . Samo zaradi tebe!"

"Ne strah se bodočih dni, ljubček moj . . . Naj bo tvoj stric kakoršenkoli, morebiti se mi vendar posreči, da se priklenem na naju . . ."

"Tako si navezala na se celo moje kraljestvo, kjerkoli so te le videli, toda če boš tudi njega — ne vem — ne vem . . . Njegovo hrepenenje po kroni in prestolu je nevtolačljivo . . . Na smrtni postelji je rekel moj pokojni oče: 'Pred nikomur se ne pazita bolj kakor pred svojim stricem . . .'

Škofovska palica ga teži, škofovska obleka mu je neznošno breme . . . — In komaj je zatisnil oči, se je pokazala resničnost njegovih

besed . . . Kakor da se je čez dansko deželo razlilo morje, ko njegovi valovi besne najhujše . . . In trajalo je precej dolgo, predno se je vse pomirilo in je mogel moj brat mirno prevzeti očetovo dedščino . . . In komaj sta si v znamenje sprave stisnila roke, je že zopet žvenketalo orožje, doneli so bojni rogovi in plapolali drug proti drugemu prapori domorodcev . . . In ni bilo miru, dokler niso odvedli strica v Oringsburg . . . Tedaj sem bil star kakih deset let, toda vzrok domačih preprirov mi je ostal v spominu, da se mi ne izbrise do smrti . . ."

Kralj je dogovoril . . .

Draguška se je zagledala v plamene na ognjišču, kako so se poigravali, kako se objemali, kako so bili podobni ognjenim kačam in ko so se najstrašnejše objeli, kako so se potem požirali . . . Zunaj je pihal mrzel, oster sever . . .

In v temni noči je po ravni pokrajini jezдила četa jezdecev hitreje in hitreje proti Kodanju. Nikdo ni govoril. Vsi so se kar najtesnejše zavijali v svoje plašče. Baklja za bakljo je ugašala, in od vsake odvržene smolnice so švigale iskre v neprodimo temo . . .

Stari jetnikar je kakor okamenel gledal za odhajajočimi in v duhu blagoslavljaj mlado Valdemarovo nevesto, ki je pri svojem prvem koraku v novem domu tako velikodušno pokazala svojo plemenitost . . .

VII.

Ko je danski kralj po preteku let zopet gledal svojemu stricu iz obližja v obližje, ni mogel verjeti svojim bčem in ušesom, da je škof Valdemar tako prijazen, tako ponižen, da se je tako popolnoma izpremenil . . . Zahteval ni niti kakke službe, niti častnega urada najvišjega kancelarja ni hotel sprejeti . . . Ko je izrekal kraljici zahvalo, da se ga je spomnila kot hči tako daljne dežele, ni mogel zaradi solza niti govoriti, pri vsaki besedi mu je glas hitel in se mu tresel vsled nenavadne ginjenosti . . . Nič drugega ni prosil za se, kakor to, da bi smel živeti dneve svojega življenja na dvoru, kjer zvezda na belem čelu gospe dneva obaveši s svojim sijajem tudi ostanek njegovega življenja . . .

Če pusti kralj nad vsem, kar se je kdaj zgodilo, zrasti travo pozabljenja, stori to tem bolj sam, ki priznava svojo napako . . .

"Prav si imela, Draguška, nisi prosila za ničvredneza, moj stric je izpremenjen, ves izpremenjen . . ."

Kralj Valdemar je izza dobe, ko je bila škofu istega imena dana prostost, ponovil te besede tolikokrat, da niti sam ni vedel kolikokrat. In bil je iz dna duše vesel, da ni odbil prošnje mlade soproge. Morebiti bo torej njegovo vladanje srečno in prinese vsemu narodu resničen blagoslov . . .

Škof Valdemar je hotel tudi blagosloviti njiju zakonsko zvezo . . .

Toda Draguška si je že naprosila očeta Dobrogosta . . .

Škof Valdemar je dobrovoljno odstopil . . .

(Dalje prihodnjil.)

BAZAR ČEŠKIH ČEHOV.

Češka narodna zveza (Češke narodni združenji) priredi skupno z drugimi češkimi in slovaškimi organizacijami velik bazar v paviljonu Plzeanske pivovarne na 26. cesti in Albany ulici (blizu Kedzie Ave.). Priredba je namenjena v korist propagande za osvoboditev avstrijskih narodov izpod habsburške tiranije . . .

Nedelja, 12. maja je določena kot vseslovenski dan. Vsi Slovani, ki se zavedajo borbe, ki jo sedaj vrše razne avstrijske narodnosti za dosego svoje svobode na podlagi samoodločevanja, naj se udeležijo na ta dan slavnosti zavednega češkega naroda v preje omenjenih prostorih . . .

Bazar se prične 11. maja in traja do 19. maja . . .

Slovenci, katerim dopušča čas, naj se udeležijo prireditve bratskega češkega naroda, kajti v tej svetovni borbi rabimo razumevanja in spoznavanja drug drugega. Ravno v teh časih je zelo potrebno, da iščemo stike s Čehi, ki vodijo danes v Avstriji glavni boj proti tiraniji mogotcev in brezpravju . . .

RADI PAR KOLAČEV.

Chicago, Ill. — Grocerist Borislav Macewicz je obdržal in tečje ranih 16-letnega Frank Greewicza, ker mu je vzel par kolačev z mostovža . . .

Zborovanje zaupnikov slovenske napredne stranke.

"Slovenski Narod" poroča, da se je vršil v Ljubljani dne 2. bruarja velik zbor zaupnikov Narodno-Napredne Stranke, katerem prinaša sledeče obljube poročilo:

Vsi sloji so poslali svoje zastopnike. S posebnim veseljem javljamo, da se je udeležilo zelo veliko število kmetijskih in delavskih zastopnikov. Med moškimi je bilo tudi veliko žen, in to samo gospa iz mesta, temveč tudi priprostitih žen in mater za kličje velikih doba tudi jugoslovanske žene. Prišle so, zavedajoč se, vansko ženo, da deluje skupaj z možem, očetom, sinom v boju za svobodo in zedinjenje. Nleg somišljenikov kranjske narodno-napredne stranke so se udeležili zaupnega zbora tudi zastopniki štajerskega, goriskega in primorskega naprednega naroda . . .

Sestanek zaupnikov N. N. je bil obdržan v znamenju narodne svobode in zedinjenja naprednega jugoslovanstva in demokracije našega javnega življenja. Razpoloženje, ki je vladalo na shodu, se ne da opisati . . .

Zaupniki N. N. S. so soglasno odobrili, da se osnuje nova demokratska in jugoslovanska stranka, ki bo združila vse boje sile naprednega dela našega naroda in težila za enim veljim ciljem: stavi vsi moč naprednega jugoslovanstva v borbo našo svobodo in boj v pravi in srečno notranjo ureditev v bodoče jugoslovanske države . . .

Ko je predsednik dr. H. Tavčar zaključil ta zgodovinski zbor, so odmevali po dvorbu burni vskliki: "Na delo za goslovanstvo in demokracijo! Kot vihar se je dvignila pes našega ponosa in naše nade: pa naša domovina! in himna čega četa: Hej Slovani!"

RESOLUCIJE.

Sprejete resolucije se glase:

1. Zaupniki N. N. S. na 2. skem, zbrani na zboru dne 2. bruarja 1918 v Ljubljani izjavljajo, da je za dosego trajnega miru med narodi bistveni popolno in vsestransko priznanje pravice samoodločevanja narodov; sklicujoč se na prav samoodločevanja narodov, vid rešitev slovenskega naroda v njenju Slovenec, Hrvatov in bo v eno samostojno državo v alu majake deklaracije; notra ureditev te državne celote se ra izvesti in urediti po demokskih načelih v najširšem smislu pri čemur se je treba sporazum ozirati na posebnosti vseh delov naroda; pozdravljajo navdušenjem in priznanjem sedanje korake Jugoslovanskega kluba za dosego teh ciljev pozivljajo vse poslanice to onostran Litve, da zastavijo svoje moči za uresničenje črne nega cilja: zedinjenje Hrvatov, Srbov in Slovencev v lastno žavi . . .

2. Uvidevajo nujno potrebo skupnega narodnega zastopstva in skupnega predstavljanja vseh jugoslovanskih strank, stoji na osnovi majske deklaracije. V ta namen naj se osnuje prej in predvsem jugoslovanski centralni narodni odbor za dežele, zastopane v dunškem parlamentu; v tem odboru naj imajo enakopravno zastopvo vse deklaracijske stranke organizacije; treba je postaviti jugoslovansko socijalno demokracijo, da pristopi in deluje. Jugoslovanski centralni narodni odbor bo sporazumno sam določil svoj delokrog tera biti v njem izključeno vsa majoritariziranje. Glavna naloga je deklaracijskim strankam z Banovini in Bosni-Hercegovini zedinjenje . . .

Izvrševalnemu odboru se vi za nalogo, da obvesti o odloku vse deklaracijske jugosvanske politične organizacije Jugoslovanski klub na Dunu. Na velikem zboru zaupnikov N. S. o Velikonoči bo poročal izvrševalni odbor o vseh te cilje . . .

(Dalje.)

VSAK narodni dan se praznuje na mostovžu . . .